

VIRAMENTUL

Viramentul este un *procedeu bancar special de plată* fără numerar, efectuat prin transferul unei sume de bani în monedă națională sau în valută, din contul celui care dispune plata (ordonatorul) în contul beneficiarului care încasează, acest lucru însemnând debitarea contului primului și creditarea contului celuilalt.

În România, utilizarea viramentului ca procedeu de plată este reglementată de **Regulamentul nr. 4/1996 privind plata prin ordin de plată la cererea directă a beneficiarului prin debitarea cu consimțământ a contului plătitorului (direct debit); Normele-cadru nr. 9/1996 privind executarea ordinelor de plată programată (standing order).**

În practica bancară, ordonatorul este în situația de cumpărător, debitor, importator, beneficiar al unei prestații de servicii, etc., iar beneficiarul poate fi vânzătorul, creditorul, exportatorul, prestatorul de servicii etc. Pe lângă aceștia, în această relație mai sunt implicate și banca ordonatorului care este bancă plătitoare și banca beneficiarului care este bancă destinatară.

Viramentul presupune, în primul rând, existența unui cont la bancă din partea persoanei fizice sau juridice, iar în al doilea rând, existența unor disponibilități în acest cont, disponibilități create prin depuneri anterioare, încasări, credit acordat de bancă etc.

Viramentul se poate realiza fie la nivelul aceleiași societăți bancare (intrabancar), fie între două societăți bancare diferite (interbancar).

Atunci când viramentul se efectuează între două conturi ale aceleiași bănci, se produce doar o schimbare de titular fără a se produce o mișcare de fonduri la nivelul băncii. Pentru plătitor, simplitatea plății este evidentă față de situația în care ar trebui să opereze mai întâi o retragere a sumei din contul său și apoi să efectueze o depunere în contul creditorului. Pentru bancă, acest mijloc de plată este de asemenea preferabil în comparație cu plata prin monedă fiduciară sau prin cec.

Comparația dintre cec și virament pune în evidență omogenitatea mai accentuată a acestuia din urmă. Un cec poate fi încasat la ghișeul băncii, realizându-se astfel o operațiune cu monedă fiduciară sau poate fi utilizat pentru efectuarea unei creditări a contului prin cecul de virament, operându-se numai cu monedă scripturală. Viramentul este un procedeu de tehnică bancară rezervat circulației monedei scripturale, cu excluderea oricărei mișcări de monedă fiduciară. De aceea a și fost calificat ca o remitere de monedă scripturală. Tot din aceste considerente, reglementările legale tind să oblige agenții economici să utilizeze acest mijloc de plată, dacă sumele depășesc un anumit plafon, iar băncile percep comisioane avantajoase pentru utilizarea de către clienți a acestui serviciu comparativ cu altele. Pe de altă parte, viramentul se pretează mai ușor prelucrării pe calculator, diminuând costul și economisind timpul serviciilor bancare.

Viramentul se bazează pe un mecanism propriu, al cărui specific constă în aceea că este o operațiune abstractă prin care se pot realiza acte juridice diferite:

- ◆ stingerea unei obligații prin plată;

- ◆ acordarea unui împrumut;
- ◆ efectuarea unei donații.

Din caracterul abstract al viramentului decurg următoarele consecințe:

a) Banca nu poate cenzura un ordin de virament emis de clientul titular al contului, atunci când acest cont are un sold creditor. Excepție face situația în care sunt nesocotite normele de ordine publică privind ordinea efectuării viramentelor care decurg din aplicarea dispozițiilor legale privind măsurile pentru evitarea blocajului financiar.

b) Banca nu trebuie să verifice cauza juridică a ordinului de virament, pentru că validitatea viramentului nu depinde de validitatea actului juridic care se realizează prin acest procedeu bancar. Această concluzie este susceptibilă de a fi amendată numai în situația în care sunt aplicabile normele legale de ordine publică privind vigența bancară.

c) Banca nu este obligată să verifice dacă autorul ordinului de virament are capacitatea juridică de a efectua actul juridic realizat prin virament. În dreptul nostru problema prezintă importanță datorită consacării principiului specialității capacității civile a persoanelor juridice în opoziție cu principiul generalității capacității persoanelor fizice. Pentru societățile comerciale, capacitatea civilă se raportează și la obiectul activității. Dacă s-ar dovedi ulterior că actul juridic realizat prin virament este nul, emitentul ordinului va dispune acțiunea de restituire contra beneficiarului plății.

d) Viramentul are ca efect nașterea unui drept de creanță al beneficiarului față de bancă și concomitent stingerea eventualei creanțe anterioare a emitentului față de aceeași bancă. Între cele două drepturi de creanță nu există nici un raport juridic. De aceea banca nu poate opune beneficiarului nici una dintre excepțiile pe care le-ar fi putut invoca față de emitentul ordinului, după cum nici beneficiarul nu poate opune băncii o excepție pe care ar putea să o invoce față de emitentul ordinului.

Ca procedeu tehnic bancar și ca instrument de plată viramentul induce o serie de implicații la nivel economic.

Viramentul a apărut pe o anumită treaptă a dezvoltării economice, și anume pe măsura dezvoltării sistemului bancar. Pe parcurs, viramentul devine predominant ca procedeu de plată oricare ar fi instrumentul de plată folosit. Fără virament, tranzacțiile economice ar fi imposibile, din această cauză el reprezintă elementul fundamental al serviciilor bancare.

Implicațiile viramentului la nivel economic sunt multiple:

- primă implicație a viramentului decurge din considerarea procesului din punct de vedere al circulației monetare. Depozitele bancare concretizate prin soldul conturilor titularilor la bănci reprezintă forme sedimentare a deținerii monetare sub formă scripturală. Prin virament - prin trecerea unei sume dintr-un cont într-altul - se înfăptuiește **circulația monedei scripturale**.
- altă implicație atribuită acestuia este aceea că depozitele bancare constituite exprimă creanțe ale terților față de bancă, iar viramentul reprezintă un procedeu de transfer al creanțelor între creditorii băncii.
- Viramentul fiind un transfer de monedă scripturală reprezintă și un instrument de combatere a inflației monetare.